

Sej(g)livede stavfejl



af seniorforsker Ole Ravnholt, Jyllands-Posten, 28. april 2012

I ordbøger er det normalt sådan at opslagsordet staves i overensstemmelse med den officielle retskrivning, som man jo kan finde i Retskrivningsordbogen. Men nogle ordbøger, fx Den Danske Ordbog (DDO) og Ordbog over det danske Sprog, viser også ukorrekte stavemåder hvis de er tilstrækkelig almindelige.

De mest sejlivede af disse ukorrekte stavemåder er nok "laug" og "the" i stedet for "lav" og "te". Disse former har aldrig været med i en officiel dansk retskrivningsordbog, men de blev tidligere (før 1872) regnet for korrekte. Men de kan altså i år i bedste velgående fejre 140-års jubilæum som stavfejl – eller uofficielle stavemåder, om man vil.

Ordene "smedje" og "tredje" kunne indtil 1955 også skrives med i: "smedie, tredie". DDO nævner "tredie" som "uofficiel, men alm. stavemåde". I KorpusDK, som er den tekstsamling der ligger til grund for DDO, er "smedj/ie" ikke noget hyppigt ord, og i de yngre tekster optræder "smedie" næsten kun i navne på bygninger og virksomheder. "Tredj/ie" er derimod ret hyppigt, og former med i er ikke sjældne. Men der er relativt tre gange så mange i-former i de ældre tekster i KorpusDK som i de yngre.

Indtil 1955 kunne man vælge mellem at skrive "sejg" eller "sej" (og tilsvarende "Dejg, feyg"). G-formerne var stjernemærkede, ligesom visse opskrifter i Den grønne Syltebog, og det betød at de var anbefalede. I dag er det ukorrekt at skrive dem med g, og de er altså gået direkte fra en status som anbefalede til at være stavfejl. DDO nævner at "sej" har en "uofficiel, men alm. stavemåde: sejg". I KorpusDK er g-formerne ret sjældne, og det er værd at bemærke at de næsten ikke findes i de yngre tekster.

Udviklingen med ændringerne fra 1955 tyder på at former der går ud af den officielle retskrivning, er lige så sejlivede som de mennesker der har lært dem i skolen, og at dansklærerne ikke nødvendigvis retter ind med det samme. For det er først i de senere år at de gamle former har tabt terræn for alvor. Eller rettere sagt: nogle af dem. De meget gamle ukorrekte former "laug" og "the" er still going strong.

Denne tekst er skrevet af seniorforsker i Dansk Sprognævn Ole Ravnholt og blev bragt i Jyllands-Posten den 28. april 2012.

Teksten stammer fra en serie artikler der under rubrikken "Sproget" er blevet bragt i Jyllands-Posten siden juni 2008. Artiklerne er skrevet af medarbejdere ved Dansk Sprognævn.

Disse artikler kunne måske også have interesse

- I hvert fald
- Ku(g)leskør
- Annuisere, annualisere
- Omgang; af, ad el. a to omgange
- I sommer eller i sommers